

Bajčić proti Chorvatsku, rozsudek ze dne 8. 10. 2020 - K podmínkám souběžného vyvození správně právní i trestní odpovědnosti řidiče za způsobení dopravní nehody z hlediska zásady ne bis in idem

Stěžovatel: Bajčić

Žalovaný stát: Chorvatsko

Číslo stížnosti: 67334/13

Datum: 08.10.2020

Článek Úmluvy: čl. 4 Protokolu č. 7

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: ne bis in idem, správní trestání/přestupkové řízení, trestní odpovědnost

Český právní řád: čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod
§ 11 odst. 1 písm. k, m) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 2

K podmínkám souběžného vyvození správně právní i trestní odpovědnosti řidiče za způsobení dopravní nehody z hlediska zásady ne bis in idem

Autorský komentář:

V předkládaném rozhodnutí je vyložen přístup Soudu uplatňující se při hodnocení postupu vnitrostátních orgánů, které na zjištění o způsobení dopravní nehody stěžovatelem reagovaly vyvozením jeho jak správně právní, tak posléze i trestní odpovědnosti. V návaznosti na závěry vyslovené v dřívějších rozhodnutích (zejména Sergey Zolotukhin proti Rusku, č. 14939/03; a A. a B. proti Norsku, č. 24130/11 a 29758/11, rozsudek velkého senátu ze dne 15. 11. 2016) dospěl Soud k závěru, že k porušení čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy nedošlo, ač uzavřel, že předmětem obou svou povahou trestních řízení byl (ve vztahu k překročení povolené rychlosti) týž čin idem. Z důvodů rozvedených v odůvodnění rozsudku (body 39. a násl.) totiž dospěl k závěru, že nedošlo ke zdvojení řízení (bis), a to pro dostatečně úzké spojení obou řízení v jeho věcné podstatě i čase.

Ačkoli nedodržení předepsané rychlosti stěžovatelem bylo kauzální pro usmrcení chodce (trestní řízení) a jeho sražení vozidlem řízeným stěžovatelem bylo obsaženo v popise skutku zakládajícího jeho odpovědnost za přestupek podle § 53 odst. 1 zákona o bezpečnosti silničního provozu, neshledal Soud v posuzované věci porušení principu ne bis in idem. Přijal totiž argumentaci vlády obsaženou v jejím vyjádření (bod 22.), že v překrývající se části (tj. stran nedodržení předepsané rychlosti)

směřovalo vyvození správně právní odpovědnosti stěžovatele k posílení obecné prevence (zajištění, aby pravidla silničního provozu byla všemi dodržována s ohledem na potenciální nebezpečí), zatímco trestní řízení bylo vůči němu vedeno kvůli vážným důsledkům přivoleným jeho nedodržením pravidel silničního provozu. Soud se s tímto hodnocením ztotožnil (bod 41.) Obě řízení tak podle Soudu sledovala doplňující se účely, jimiž byla reakce na odlišné aspekty nedodržení pravidel bezpečnosti silničního provozu. Sankce v nich uložené nepřesahovaly svou citelností nezbytně nutnou míru postihu v porovnání se závažností spáchaného trestného činu.

Samotná skutečnost, že trestní soud výslovně neodkázal na sankci uloženou v přestupkovém řízení, nezakládá závěr, že řízení nebyla spojena svojí podstatou. Časová souvislost byla dána překrývající se dobou, v nichž řízení probíhala. Obě řízení tak tvořila požadovaný souvislý celek, ač k ukončení trestního řízení došlo s delším časovým odstupem.

Protože i v prostředí České republiky je nezřídka na zjištění učiněná při šetření dopravních nehod reagováno jak aplikací norem správně právních, tak norem trestních, může být předkládané rozhodnutí vodítkem pro posouzení, zda nenastala překážka bránící z hlediska uplatňující se zásady *ne bis in idem* vyslovení viny řidiče v příslušném řízení.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel dne 13. 10. 2004 řídil motorové vozidlo, přičemž při průjezdu obcí výrazně (dvojnásobně) překročil maximální povolenou rychlost, ztratil nad vozidlem kontrolu a způsobil dopravní nehodu sražením chodce, který zemřel. Dne 25. 11. 2004 bylo proti němu zahájeno přestupkové řízení pro překročení povolené rychlosti, řízení vozidla v nevyhovujícím technickém stavu a opuštění místa nehody bez jejího oznámení na policii. Těmito přestupky [podle § 53 odst. 1, § 239 odst. 1 a § 176 odst. 1, 3 zákona o bezpečnosti silničního provozu] stěžovatele uznal vinným Přestupkový soud v Rijece, který ve svém rozhodnutí ze dne 31. 7. 2006 při popisu skutku zmínil, že stěžovatel „ztratil kontrolu nad vozidlem a jeho pravou přední částí srazil chodce“. Stěžovateli uložil za tyto přestupky pokuty ve výši 700 HRK, 400 HRK a 3000 HRK, zákaz řízení na dobu šesti měsíců a zápis 5 bodů do EKŘ. Proti tomuto rozhodnutí nebyl podán opravný prostředek.

*Mezitím byla dne 9. 6. 2005 na stěžovatele, jako obviněného, podána obžaloba pro způsobení této nehody a usmrcení chodce. Okresní soud v Rijece shledal obviněného vinným způsobením nehody s následkem smrti podle čl. 272 trestního zákoníku a uložil mu trest odnětí svobody ve výměře jednoho a půl roku. Krajský soud zamítl jeho odvolání a s námitkou porušení principu *ne bis in idem* se vypořádal v tom smyslu, že způsobení smrti při dopravní nehodě nemůže být kvalifikováno jako přestupek, a nejedná se proto o totožný skutkový stav. Návrh obviněného na mimořádný přezkum byl Nejvyšším soudem odmítnut s tím, že soudem projednávaný skutek je kvalifikován jako trestný čin s odlišným předmětem ochrany a odlišnou závažností a projednávaná věc se tudíž netýkala věci, která již byla rozhodnuta.*

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 4 PROTOKOLU Č. 7 ÚMLUVY
2. Stěžovatel namítl, že byl stíhán a potrestán dvakrát za stejný trestný čin. Odkázal přitom na čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy, podle něhož:

„Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhající pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.“

1. K přijatelnosti

2. Soud shledává, že tato stížnost není zjevně neopodstatněná a není nepřijatelná ani z jiného důvodu uvedeného v čl. 35 Úmluvy. Musí být tedy prohlášena za přijatelnou.
3. K věci samé
4. Argumenty stran
5. Stěžovatel namítl, že byl v řízení o přestupku i v řízení zahájeném na podkladě obžaloby stíhán a potrestán pro stejnou událost ze dne 13. 10. 2004.
6. Poukázal na to, že když ho Přestupkový soud v Rijece uznal vinným mimo jiné tím, že při jízdě srazil chodce, zahrnovalo jeho odsouzení pro přestupek také důsledky nedodržení dopravních předpisů. Z toho vyplývá, že obě řízení byla vedena za stejným účelem, konkrétně zajištění bezpečnosti silničního provozu, včetně bezpečnosti řidičů a chodců. Nadto když úřady odpovědné za zahájení stíhání zahrnuly důsledky stěžovatelova jednání do skutkového popisu přestupku, z něhož byl obviněn, nemohly předvídat, že stěžovatel bude obviněn v obou řízeních.
7. Provedené dokazování navíc ukázalo, že v obou řízeních byla učiněna totožná skutková zjištění - například jestli stěžovatel porušil dopravní předpisy a jestli jeho překročení povolené rychlosti způsobilo smrtelná zranění chodce. Podle stěžovatelova mínění nevzal trestní soud v úvahu trest, jenž mu byl uložen v přestupkovém řízení.
8. Nakonec poukázal na to, že časová souvislost mezi oběma řízeními nebyla dostatečně blízká, neboť v trestním řízení došlo k nadměrnému prodlení.
9. Vláda oponovala, že přestupek, za nějž byl stěžovatel potrestán, se týkal překročení povolené rychlosti, řízení vozidla v nevyhovujícím technickém stavu a neposkytnutí pomoci oběti dopravní nehody. Oproti tomu trestný čin, za nějž byl potrestán v řízení na podkladě obžaloby, se týkal bezohledné jízdy, která vedla k dopravní nehodě a smrti chodce.
10. Dodala, že přestupkové i trestní řízení byla v projednávané věci dostatečně blízce spojena ve věcné podstatě i čase a tvořila tak souvislý celek. Předně se účely obou řízení lišily, jak poukázal Krajský soud v Rijece i Nejvyšší soud. Podstatou přestupkového řízení bylo vedení k obecné prevenci se základním cílem zajištění, aby pravidla silničního provozu byla všemi dodržována s ohledem na potenciální nebezpečí. Trestní řízení bylo naopak vedeno kvůli vážným důsledkům stěžovatelova nedodržení pravidel silničního provozu.
11. Vláda dále uvedla, že v případě dopravních nehod se smrtelným následkem není ve vnitrostátním právu ani relevantní judikatuře žádných pochyb o tom, že pachatel může být, a zásadně také bude, stíhán v rámci přestupkového i trestního řízení. Požadavek předvídatelnosti byl proto splněn. Poukázala dále na to, že při provedení a hodnocení důkazů nedošlo k duplikaci, kde to bylo s ohledem na přirozené rozdíly mezi oběma řízeními možné. Například úřední záznam o ohledání místa činu a analýza krve stěžovatele byly použity prvně v přestupkovém a následně i v trestním řízení. Trestní soud také zkoumal přestupkový spis. Konečně v přestupkovém řízení byla stěžovateli uložena pouze pokuta, zatímco v trestním řízení byl odsouzen k trestu odnětí svobody.
12. K časové souvislosti vláda uvedla, že trestní řízení bylo zahájeno necelých šest měsíců po přestupkovém řízení a obě řízení probíhala souběžně až do 31. 7. 2006. Doba, která následovala, byla nezbytná a představovala přirozený důsledek větší složitosti trestního řízení.
13. Posouzení soudem
14. a) Obecná východiska
15. Článek 4 Protokolu č. 7 Úmluvy je chápán jako zakazující trestní stíhání nebo soudní projednání druhého „trestného činu“, pokud vzešel z totožného nebo v podstatě stejného skutkového stavu (viz *Sergey Zolotukhin proti Rusku*, č. 14939/03, rozsudek velkého senátu, § 82, ECHR 2009; *Marguš proti Chorvatsku*, č. 4455/10, rozsudek velkého senátu, § 114, ECHR 2014; *A a B proti Norsku*, č. 24130/11 a 29758/11, rozsudek velkého senátu ze dne 15. 11. 2016, § 108).
16. V případech, v nichž vyvstává otázka porušení čl. 4 Protokolu č. 7, by mělo být rozhodnuto, zda konkrétní napadené vnitrostátní opatření představuje - ve své podstatě či důsledku - dvojí

ohrožení v neprospěch jednotlivce, nebo se naopak jedná o produkt jednotného systému, který umožňuje postižení odlišných aspektů protiprávního jednání předvídatelným a přiměřeným způsobem a který představuje souvislý celek vylučující nespravedlnost (viz A a B proti Norsku, cit. výše, § 122). Předmětem čl. 4 Protokolu č. 7 je zabránit nespravedlnosti, kdy je osoba dvakrát stíhána nebo potrestána za stejné trestné jednání. Nezakazuje však právní systémy, které využívají „jednotný“ přístup k předmětnému společenskému pochybení, konkrétně takový, jež zahrnuje paralelně probíhající stadia právní reakce na něj ze strany odlišných úřadů a sledující odlišné cíle (tamtéž, § 123).

17. b) Použití na projednávanou věc
18. i) Jestli měla obě řízení trestní povahu
19. Soud ve srovnatelných případech proti Chorvatsku, které se týkaly přestupků, rozhodl na základě „Engel kritérií“ (viz Engel a další proti Nizozemsku, rozsudek ze dne 8. 6. 1976, Série A č. 22), že přestupkové řízení má pro účely čl. 4 Protokolu č. 7 „trestní“ povahu (viz Maresti proti Chorvatsku, č. 55759/07, rozsudek ze dne 25. 6. 2009, § 61; Tomasović proti Chorvatsku, č. 53785/09, rozsudek ze dne 18. 10. 2011, § 25; a v souvislosti se stížností podle čl. 6 věc Marčan proti Chorvatsku, č. 40820/12, rozsudek ze dne 10. 7. 2014, § 33).
20. Vzhledem k tomu, že žádná ze stran uvedené nerozporovala, nevidí Soud důvod odklonit se od závěru, ke kterému v těchto předcházejících případech dospěl, a konstatuje, že obě řízení v projednávané věci měla „trestní“ povahu ve smyslu autonomního výkladu čl. 4 Protokolu č. 7.
21. ii) Jestli byly oba trestné činy v podstatě stejné (idem)
22. Pojem „stejný trestný čin“ – prvek idem principu ne bis in idem obsaženého v čl. 4 Protokolu č. 7 – byl objasněn ve věci Sergey Zolotukhin (cit. výše, § 78-84). Podle přístupu použitého v citovaném rozsudku je zřejmé, že rozhodnutí, zda předmětné trestné činy byly stejné (idem), vychází z posouzení založeného na skutkovém stavu (tamtéž, § 84), spíše než například formálního zhodnocení vycházejícího z porovnání „základních prvků“ trestného činu. Zákaz podle čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy dopadá na stíhání nebo trestní řízení o druhém „trestném činu“, pokud vzešel z totožného nebo v podstatě stejného skutkového stavu (tamtéž, § 82). Podle Soudu představují popisy skutku u trestného činu, pro něž již byl stěžovatel souzen, a trestného činu, z něhož byl obviněn, vhodný počáteční bod pro posouzení toho, jestli je skutkový stav v obou řízeních totožný nebo v podstatě stejný (v této souvislosti viz Sergey Zolotukhin, cit. výše, § 83). Šetření Soudu by se tudíž mělo soustředit na ty skutečnosti představující soubor konkrétních skutkových okolností, které se týkají stejného obžalovaného, jsou neoddělitelně spojené v čase a prostoru a jejichž existence musí být prokázána, aby mohlo dojít k odsouzení nebo zahájení trestního řízení (tamtéž, § 84).
23. V projednávaném případě není pochyb o tom, že se přestupkové řízení i trestní řízení zahájené na základě obžaloby týkalo dopravní nehody, která se stala přibližně v 11:20 hodin dne 13. 10. 2004 v Draga Brigu (viz body 5. a 8.).
24. V přestupkovém řízení byl stěžovatel potrestán za několik přestupků podle zákona o dopravní bezpečnosti, konkrétně překročení povolené rychlosti v rozporu s § 53 odst. 1, řízení vozidla v nevyhovujícím technickém stavu v rozporu s § 239 odst. 1, nesplnění povinností účastníka provozu v případě nehody v rozporu s § 176 odst. 1 a 3, a to zůstat na místě nehody, poskytnout pomoc obětem, odstranit překážky, zachovat důkazy a informovat nejbližší policejní služebnu (viz bod 12.). V řízení zahájeném na podkladě obžaloby byl stěžovatel odsouzen podle čl. 272 odst. 1, 2 a 4 trestního zákoníku, který se týká bezohledného způsobení dopravní nehody porušením předpisů o bezpečnosti silničního provozu, v důsledku čehož došlo k vážnému ublížení na zdraví nebo smrti (viz bod 13.).
25. Soud poznamenává, že z předmětných tří přestupků mělo pouze překročení povolené rychlosti (viz bod 7.), jak bylo následně prokázáno, příčinnou souvislost s dopravní nehodou, v jejímž důsledku zemřel člověk, tedy přesně tím protiprávním jednáním, pro něž byl stěžovatel stíhán a následně potrestán v trestním řízení (viz bod 8.). Soud má proto za to, že přestupkové řízení se týkalo mnoha skutkových okolností – konkrétně řízení vozidla s ojetými pneumatikami,

neposkytnutí pomoci oběti dopravní nehody, nenahlášení věci na policii, nepočkání na příjezd osoby oprávněné provést ohledání místa činu – které nebyly pokryty následným trestním obviněním (srov. Hauser-Sporn proti Rakousku, č. 37301/03, rozsudek ze dne 7. 12. 2006, § 43).

26. Krom toho nemohl skutkový stav, pro nějž byl stěžovatel odsouzen podle § 176 odst. 1 a 3 zákona o dopravní bezpečnosti, tvořit součást trestného činu bezohledného způsobení dopravní nehody podle čl. 272 trestního zákoníku, neboť se týkal jednání stěžovatele až po nehodě. Nelze proto uzavřít, že by skutkový stav, za nějž byl stěžovatel potrestán v přestupkovém řízení podle § 239 odst. 1 a § 176 odst. 1 a 3 zákona o dopravní bezpečnosti, byl v podstatě stejný jako ten, za nějž byl následně potrestán v trestním řízení (viz s potřebnými změnami Ramda proti Francii, č. 78477/11, rozsudek ze dne 19. 12. 2017, § 87-94). V tomto ohledu tudíž nevystal rozpor s čl. 4 Protokolu č. 7.
27. Soud se proto nebude dále zabývat dalšími stěžovatelovými námitkami souvisejícími s § 239 odst. 1 a § 176 odst. 1 a 3 zákona o dopravní bezpečnosti, neboť v tomto ohledu nedošlo k porušení čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy.
28. Na druhou stranu Soud poznamenává, že překročení povolené rychlosti bylo ústřední pro odsouzení stěžovatele v přestupkovém řízení podle § 53 odst. 1 zákona o dopravní bezpečnosti a představovalo také důležitou součást obvinění a odsouzení v trestním řízení (viz bod 5. a 8.). Soud proto v projednávané věci uzavírá, že došlo ve vztahu k překročení povolené rychlosti k naplnění prvku *idem principu ne bis in idem* (srov. Gradinger proti Rakousku, rozsudek ze dne 23. 10. 1995, Série A č. 328-C, § 55).
29. Soud dále shledává, že vzájemný přesah skutkových okolností, které byly podstatou přestupkového řízení a trestního řízení na základě obžaloby, byl v projednávaném případě pouze částečný. Odsouzení za překročení povolené rychlosti v přestupkovém řízení totiž vůbec neobsahovalo způsobení dopravní nehody s následkem smrti. Ustanovení § 53 odst. 1 zákona o dopravní bezpečnosti je ve skutečnosti méně závažným protiprávním jednáním, jež je ve vztahu faktické konzumpce k závažnějšímu trestnému činu způsobení dopravní nehody podle čl. 272 trestního zákoníku, který zahrnuje nejen všechny skutkové okolnosti z méně závažného činu, ale také další skutkové okolnosti.
30. Na tomto místě Soud znovu opakuje, že Úmluva nezakazuje v daném případě oddělení procesu trestání do různých stadií nebo částí, takže mohou být za trestný čin, který je podle autonomního výkladu Úmluvy kvalifikován jako „trestný“, uloženy – ať už paralelně nebo posloupně – odlišné tresty. Státy by měly mít legitimní možnost zvolit doplňující se zákonné reakce na společensky nevyhovující chování (jako například nedodržování dopravních předpisů nebo neplacení či krácení daní) prostřednictvím různých postupů, které tvoří souvislý celek, který směřuje proti odlišným aspektům příslušného společenského problému, pokud součet těchto reakcí nepředstavuje nepřiměřené břemeno pro zúčastněnou osobu (viz A a B proti Norsku, cit. výše, § 120 a 121). Ve skutečnosti mohou být dobré důvody – krom jiného efektivita – pro stíhání porušení dopravních předpisů v přestupkovém řízení nebo u specializovaných dopravních soudů ve zjednodušeném řízení.
31. V projednávané věci stěžovatel tvrdil, že jeho předcházející odsouzení pro logicky méně závažné protiprávní jednání vylučovalo jeho následné stíhání pro závažnější trestný čin (viz bod 36.). Soud však shledává, že pokud by trestní soud nemohl stěžovatele odsoudit za závažnější trestný čin, jenž zahrnoval skutkové okolnosti, pro něž nebyl a ani nemohl být odsouzen v přestupkovém řízení, stěžovatel by nebyl potrestán za celé svoje jednání s ohledem na všechny skutečnosti a celkovou míru jeho viny. Zároveň však, přestože byl přesah skutkových okolností pouze částečný, zdvojení řízení představovalo riziko „dvojitého potrestání“ a nepříjemného opakovaného trestního stíhání, obojí v rozporu s principem *ne bis in idem*. Pro závěr o neporušení proto musí Soud i v těchto případech dospět k závěru, že nedošlo, byť částečně, ke zdvojení souzení nebo odsouzení (*bis*), jak ukládá čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy.

iii) Jestli došlo ke zdvojení řízení (bis)

39. Jak velký senát vysvětlil ve věci A a B proti Norsku (cit. výše, § 130), čl. 4 Protokolu č. 7 nevyklučuje provedení dvojího řízení, pokud jsou splněny určité podmínky. Aby mohl Soud uzavřít, že nedošlo ke zdvojení souzení a potrestání (bis) ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7, musí žalovaný stát především přesvědčivě prokázat, že předmětná dvojí řízení byla „dostatečně úzce spojená v podstatě i čase“. Jinými slovy musí ukázat, že byla kombinována nedílným způsobem tak, aby tvořila souvislý celek. Znamená to nejen, že by měly být sledované účely a způsoby jejich dosažení v zásadě doplňující a spojené v čase, ale také, že by možné důsledky tohoto způsobu organizace právní reakce na předmětné jednání měly být pro zúčastněné osoby přiměřené a předvídatelné (tamtéž, § 130). Pokud jde o podmínky, kterým je třeba vyhovět, aby mohla být dvojí trestní a správní řízení považována za dostatečně spojená ve věcné podstatě i čase, a tudíž byla v souladu s kritériem bis čl. 4 Protokolu č. 7, zásadní faktory pro posouzení zahrnují:

- zda tato různá řízení sledují účely, jež se vzájemně doplňují, a tudíž reagují na - nejen abstraktně, ale také konkrétně - odlišné aspekty předmětného společenského pochybení;
- zda byla dvojitost předmětných řízení předvídatelným, a to podle zákona i v praxi, důsledkem téhož jednání (idem);
- zda byla příslušná řízení vedena takovým způsobem, aby pokud možno zabránil dalším nevýhodám vyplývajícím z duplikace řízení, především v duplikaci sběru důkazů stejně jako při jejich hodnocení, a to zejména prostřednictvím vhodné spolupráce mezi rozličnými příslušnými úřady k zajištění, že učinění skutkových závěrů v jednom řízení bude kopírováno v druhém;
- a především, zda byla sankce uložená v řízení, které bylo skončeno jako první, vzata v potaz v tom řízení, které skončilo jako poslední, aby bylo zabráněno tomu, že postižená osoba bude nakonec vystavena nepřiměřenému břemenu; toto riziko je nejméně pravděpodobné v případech, kdy je zaveden vyrovnávací mechanismus navržený tak, aby celková výměra všech uložených sankcí byla přiměřená (tamtéž, § 131-32).

Kombinovaná řízení budou spíše splňovat kritéria doplňkovosti a souvislosti, pokud sankce uložené v řízení, které není formálně kvalifikováno jako „trestní“, budou specifické pro příslušné jednání, a budou se tudíž odlišovat od „tvrdého jádra trestního práva“ (tamtéž, § 133).

40. V projednávaném případě byla stěžovateli v roce 2006 uložena v přestupkovém řízení pokuta za překročení povolené rychlosti. Před pravomocným skončením přestupkového řízení byl stěžovatel v roce 2005 obžalován ze způsobení dopravní nehody s následkem smrti v důsledku bezohledné jízdy podle čl. 272 trestního zákoníku. V tomto řízení byl nakonec v roce 2011 odsouzen k trestu odnětí svobody.

41. Při posouzení spojení ve věcné podstatě mezi přestupkovým a trestním řízením v projednávaném případě - stejně jako odlišných sankcí uložených stěžovateli - Soud shledává, že účelem přestupkového řízení bylo reagovat na porušení dopravních předpisů stěžovatelem, konkrétně překročení povolené rychlosti, a zajistit tak plynulý běh dopravy a předejít jednání ohrožujícímu bezpečnost veřejnosti (viz bod 5.). Jak vysvětlila vláda, přestupkové řízení je mířeno na odrazení všech řidičů od nedodržování rychlostních omezení bez ohledu na to, jestli svým jednáním způsobí dopravní nehodu. Následující trestní řízení proti stěžovateli bylo na druhou stranu vedeno přesně s cílem reagovat na důsledky jeho nedodržení povolené rychlosti, tedy potrestat jeho jednání, jímž způsobil smrt chodce (srov. Gradinger, cit. výše, § 54). Soud proto přijímá, že obě řízení sledovala doplňující se účely, jimiž byla reakce na odlišné aspekty nedodržení pravidel bezpečnosti silničního provozu s tím, že trestní řízení je vyhrazeno pro

trestné činy, které jsou zvláště závažné, jako je bezohledná jízda s následkem vážného zranění či smrti (viz bod 13.).

42. Stěžovatel tvrdil, že byl v přestupkovém řízení potrestán také za smrt chodce. Přestože Přestupkový soud v Rijece zahrnul smrt chodce do popisu skutku, ze znění jeho rozhodnutí je zřejmé, že stěžovatel byl ve skutečnosti uznán vinným pouze přestupky souvisejícími s překročením povolené rychlosti (viz bod 5.). Podle chorvatského práva nelze pachatele stíhat za smrt způsobenou při dopravní nehodě v přestupkovém řízení. Jedná se o trestný čin, z něhož musí být pachatel obžalován státním zástupcem v trestním řízení. Nadto v předmětné době představovalo dvojí řízení kombinující přestupkové a trestní řízení součástí postupu běžně užívaného při ukládání sankcí v souladu s jasnými a přesnými pravidly pro případy porušení předpisů o bezpečnosti v silničním provozu a způsobení smrtelné dopravní nehody v důsledku bezohledné jízdy (viz body 12., 13. a 23.). Soud proto nemůže přijmout stěžovatelovu námitku, že dvojí řízení a trest byly nepředvídatelným následkem jeho jednání.
43. Pokud jde o způsob vedení řízení, Soud shledává, že trestní soud nejenže použil určité důkazy předložené Přestupkovému soudu v Rijece, ale provedl také celý spis z přestupkového řízení (viz bod 8.). Lze proto uzavřít, že spolupráce mezi oběma soudy byla přiměřená a obě řízení tvořila souvislý celek (viz a contrario Kapetanios a další proti Řecku, č. 3453/12 a 2 další, rozsudek ze dne 30. 4. 2015, § 65-74, kde byl stěžovatel prvně v trestním řízení zproštěn obžaloby a poté mu byla uložena vysoká správní pokuta za tentýž skutek). Stěžovatel tudíž netrpěl nevýhodami spojenými se zdvojením řízení nad nezbytně nutnou míru.
44. Soud dále poznamenává, že zatímco Přestupkový soud v Rijece stěžovateli uložil pokutu ve výši 95 eur (viz bod 5.), trestní soud ho za bezohlednou jízdu a způsobení smrtelné dopravní nehody odsoudil k trestu odnětí svobody. Přestože trestní soud na pokutu uloženou Přestupkovým soudem v Rijece výslovně neodkázal, Soud shledává, že stěžovateli uložil trest v délce jednoho a půl roku, zatímco trestní zákoník v předmětné době stanovoval maximální trest za tento trestný čin ve výměře až pěti let (viz bod 31.). Podle názoru Soudu uložené sankce společně nepřesahovaly svou citelností nezbytně nutnou míru v porovnání se závažností spáchaného trestného činu. Nelze proto uzavřít, že by stěžovatel musel nést nepřiměřené břímě (viz příslušná kritéria stanovená v A a B proti Norsku, cit. v bodě 39 výše). Naopak pouze v okamžiku, kdy byla sankce za překročení povolené rychlosti doplněna trestem za smrtelnou dopravní nehodu, dostal stěžovatel v projednávaném případě účinný, přiměřený a odrazující trest za svoje jednání. Samotná skutečnost, že trestní soud výslovně neodkázal na sankci uloženou v přestupkovém řízení, každopádně nemusí být sama o sobě dostatečná pro závěr, že řízení nebyla spojena svojí věcnou podstatou.
45. Konečně pokud jde o časovou souvislost mezi těmito dvěma řízeními, Soud zjišťuje, že přestupkové řízení bylo zahájeno policií v Rijece dne 25. 11. 2004 (viz bod 5.), zatímco obžaloba byla Státním zastupitelstvím v Rijece podána o sedm měsíců později, dne 9. 6. 2005 (viz bod 7.). Soud sice nemá k dispozici přesné datum, kdy začalo trestní vyšetřování stěžovatele, ze znění obžaloby je však zřejmé, že před jejím podáním byl již vyslechnut stěžovatel a několik dalších svědků. Jinými slovy musela být obě řízení započata v prakticky stejnou dobu (srov. Jóhannesson a další proti Islandu, č. 22007/11, rozsudek ze dne 18. 5. 2017, § 54, kde byli stěžovatelé obžalováni až 15 a 16 měsíců poté, co ve věci rozhodly příslušné berní úřady). Obě řízení pak byla vedena paralelně po dobu dalších téměř 14 měsíců, dokud se nestalo rozhodnutí Přestupkového soudu v Rijece o pokutě pravomocným, aniž by bylo proti němu podáno odvolání. Trestní řízení proti stěžovateli poté následovalo dalších šest let a deset měsíců na celkem čtyřech soudních úrovních, přičemž uvedená doba nemůže být podle mínění Soudu sama o sobě dostatečná pro narušení časové souvislosti mezi přestupkovým a trestním řízením (viz po nezbytných úpravách A a B proti Norsku, cit. výše, § 151; a srov. Kapetanios, cit. výše, § 67, kde časové prodlení mezi skončením obou řízení trvalo 9 a 14 let; a Nodet proti Francii, č. 47342/14, rozsudek ze dne 6. 6. 2019, § 52-53, kde Soud neshledal mezi dvěma řízeními dostatečně blízkou souvislost v podstatě nebo čase). Následně

uplynulý čas před trestními soudy především nelze považovat za nepřiměřený, nezákonný či bezdůvodný s ohledem na to, že rozhodnutí o pokutě bylo uloženo jako výsledek zkráceného přestupkového řízení, zatímco trestní řízení, které je již ze své podstaty složitější, bylo vedeno před čtyřmi soudními instancemi. Za shora popsanych skutečností má Soud za to, že obě řízení byla dostatečně časově spojena.

46. Závěrem Soud shledává, že účely trestů, které reagují na odlišné aspekty jednoho jednání, by měly být vzaty v úvahu jako celek, přičemž v projednávané věci byly realizovány prostřednictvím dvou předvídatelných a vzájemně se doplňujících řízení, která byla dostatečně spojena ve věcné podstatě a čase, jak je vyžadováno v Soudní judikatuře, a mohou být tudíž považována za nedílnou součást systému sankcí podle chorvatského práva za porušení předpisů o bezpečnosti v silničním provozu a v důsledku toho způsobení dopravní nehody. Mezi oběma soudy proběhla přiměřená míra spolupráce a uložené tresty společně nepředstavovaly pro stěžovatele nepřiměřené břímě, ale byly omezeny na nezbytně nutnou míru v poměru k závažnosti spáchaného trestného činu. S ohledem na předcházející Soud neshledal zneužití práva státu uložit trest (jus puniendi) a nemůže ani uzavřít, že by byl stěžovatel nepřiměřeně poškozen v důsledku duplikace řízení a trestu. Naopak uvedená řízení a uložené sankce tvořily souvislý a přiměřený celek (viz po nezbytných úpravách A a B proti Norsku, cit. výše, § 112, 130 a 147).
47. Nedošlo tudíž k porušení čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou,
2. Rozhoduje, že nedošlo k porušení čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy

(Zpracovali JUDr. Ivo Kouřil a Mgr. Bc. Kamila Tokošová)